

Kouluikäisten lasten hoito EU:ssa

tiedote

MIHIN tämä liittyy?

Lastenhoidon merkitys Euroopan sosiaalipolitiikassa lisääntyy jatkuvasti. Lastenhoidon tarjonnan parantaminen on keskeinen asia, jotta naisten osallistumista työelämään saadaan lisättyä ja helpotettua. Näin voidaan saavuttaa Lissabonin työllisyystavoite: naisten työllisyysaste on tarkoitus nostaa 60 prosenttiin vuoteen 2010 mennessä. Laadukkaiden lastenhoitopalvelujen avulla voidaan lisäksi tukea perheitä, helpottaa työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista ja ennen kaikkea taata lasten hyvinvointi. Yhä laajemmin tunnustetaan, että köyhyys ja yhteiskunnasta syrjäytyminen koskettavat edelleen useita Euroopan lapsia.

MIKSI tämä tutkimus tehtiin?

Lastenhoitoa on tutkittu laajasti viime vuosina, mutta kouluikäisten lasten (5–12 v.) iltapäivähoito ei ole saanut osakseen yhtä laajaa kiinnostusta. Iltapäivähoito käsittää pakollisen opetuksen ulkopuolella olevan hoidon, johon liittyy fyysistä hoitoa, sosiaalisten taitojen opettelua, leikkiä tai opetusta. Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäatiö on tehnyt iltapäivähoitoa koskevan perusteellisen tutkimuksen, jossa keskityttiin erityisesti työllisyyden kehitykseen ja lastenhoitoalan hyviin käytäntöihin. Tutkimuksessa käsiteltiin kahta keskeistä seikkaa eli työllisyshankkeita, joiden tavoitteena on ammattitaitoisen lastenhoitohenkilöstön kehittäminen, sekä lasten hoitopalvelujen kohtuuhintaisuutta ja kestävyyttä epäsuotuisilla alueilla, joilla köyhyys ja puute ovat yleisiä.

Tutkimuksen kohteena olivat päivähoitopaikat, yksityinen, julkinen ja kolmannen sektorin aamu- ja iltapäivähoito sekä muut säännellyt ja vapaaehtoiset palvelut. Sen lisäksi, että tutkimuksessa luotiin katsaus EU:n tilanteeseen, sen ensimmäisessä osassa tarkasteltiin lastenhoitoalan työllistämispotentiaalia Itävallassa, Kyproksessa, Unkarissa, Puolassa, Ruotsissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Toisessa osassa käsiteltiin lastenhoitopalveluja epäsuotuisilla alueilla ja tutkittiin tilannetta Belgiassa, Tšekissä, Virossa, Saksassa, Portugalissa ja jälleen myös Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

MITÄ saatiin selville?

Työllisyys, koulutus ja palvelut

- Lastenhoitoala on kasvussa kaikkialla EU:ssa. Työolot tutkimuksen kohteena olleissa eri jäsenvaltioissa vaihtelevat kuitenkin palkkauskäytäntöjen, aukioloaikojen ja palvelutarjonnan kattavuuden osalta.
- Lastenhoitajien palkka ja arvostus ovat yleensä paremmat niissä jäsenvaltioissa, joissa suurin osa iltapäivähoidosta on opettajien vastuulla.
- Eri EU-jäsenvaltioissa on tarjolla erilaisia koulutusjärjestelyjä ja tutkintoja, minkä vuoksi joissakin jäsenvaltioissa lastenhoitajat ovat saaneet opettajankoulutuksen, toisissa taas eivät.
- Lastenhoitopalvelujen olisi sovittava lasten tarpeisiin ja tarjottava paljon erilaista innostavaa ja mielenkiintoista tekemistä eri-ikäisille lapsille. Lisäksi on tärkeää, että palvelut vastaavat perheiden tarpeita joustavien aukioloaikojen ja kohtuullisen hinnan osalta.

Lastenhoito epäsuotuisilla alueilla

- Lastenhoitotilat ja palvelut ovat epäsuotuisilla alueilla usein puutteellisia tai epäsopivia.
- Epäsuotuisilla alueilla hyvä iltapäivähoito voidaan taata julkisella tuella, yhteisön osallistumisella ja palvelujen yhdistämisellä.
- Lasten iltapäivähoito toimii paremmin ja sen vaikutukset ovat suuremmat, kun paikallisyyhteisö osallistuu hoidon kehittämiseen ja hallinnointiin.
- Epäsuotuisten alueiden perheillä on usein monia ongelmia. Näihin ongelmiin voidaan puuttua parhaiten kokonaisvaltaisella hoidolla, joka on yhdistetty muihin palveluihin, kuten sosiaali-, koulutus- ja terveyspalveluihin.

- Iltapäivähoitoa käytetään joillakin alueilla etnisiin vähemmistöihin kuuluvien perheiden erityisongelmien ratkaisukeinona. Iltapäivähoidossa voidaan tehostaa lasten osallistumista opetukseen ja parantaa heidän oppimistuloksiaan, antaa kieliopetusta ja edistää sosiaalista osallisuutta.
- Iltapäivähoitoa tarjotaan myös vammaisille lapsille, oppimisongelmista kärsiville lapsille ja lapsille, jotka kärsivät kotiväkivallasta tai vanhempien huume- ja alkoholi-ongelmista.

Sosiaalinen osallisuus ja yhtäläiset mahdollisuudet

- Lastenhoitopalvelut edistävät myös työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista.
- Työllisyysmahdollisuuksien lisääntyminen lastenhoitoalalla voi edistää kaikkien lasten yhtäläisiä mahdollisuuksia ja samalla naisten osallistumista työelämään.
- Tasa-arvoasioita voidaan tarkastella sekä alan tarjoamien työllisyysmahdollisuuksien että palveluntarjonnan kannalta.
- Lastenhoitoalan olisi työllistettävä taustaltaan erilaista henkilöstöä hoitamaan eritaustaisia lapsia.
- Työvoiman sukupuolisidonnaisuudesta olisi päästävä eroon esimerkiksi lisäämällä miesten työllistymistä koskevia kannustimia ja määrittelemällä roolimalleja, jotka tukevat lastenhoitoa uravalintana.

Työmarkkinaosapuolten näkökulma

Ammattiliitot suhtautuvat iltapäivähoidon kehittämiseen myönteisesti useista syistä. Iltapäivähoidolla on havaittu olevan seuraavia etuja: siitä on hyötyä työvoimalle, se edistää naisten osallistumista työelämään, parantaa uramahdollisuuksia, vähentää työssäkäyvien vanhempien stressiä, vaikuttaa myönteisesti sekä lasten että aikuisten terveyteen ja tarjoaa työpaikkoja etenkin epäsuotuisilla alueilla. Ammattiliitot ovat myös kiinnostuneet hoitohenkilöstön työolojen ja uramahdollisuuksien parantamisesta.

Myös työnantajat pitävät palvelutarjonnan parantamista tärkeänä. Yritykset tarvitsevat hyvälaatuista, luotettavaa ja tuottavaa henkilöstöä, jotta ne voivat kilpailla tehokkaasti. Iltapäivähoito myötävaikuttaa tähän, sillä se lisää työnantajien käytettävissä olevan työvoiman määrää. Kun työntekijöillä on mahdollisuus käyttää luotettavia iltapäivähoitopalveluja, he

pysyvät todennäköisesti pidempään saman yrityksen palveluksessa. Tämä on keskeinen tekijä, kun otetaan huomioon uuden työntekijän rekrytointi- ja koulutuskustannukset. Työllisyyden lisääntyminen epäsuotuisilla alueilla lisää myös kotitalouksien tuloja, ja yritykset hyötyvät paikallistaloudessa liikkeellä olevan rahan määrän lisääntymisestä.

Maiden hallitukset hyötyvät laadukkaasta, kohtuuhintaisen ja helposti saatavan lastenhoidon varmistamisesta sekä yleisesti että etenkin epäsuotuisilla alueilla. Ne pystyvät tällä tavoin saavuttamaan strategiset tavoitteensa, jotka koskevat köyhyyden vähentämistä, oppimistulosten parantamista, talouskehitystä, sosiaalista osallisuutta, yhteiskunnan turvallisuutta, kansanterveyden parantamista ja työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista. Lastenhoidon avulla hallitukset voivat lisäksi vastata pitkäkestoisempiin väestönkehityksen ja globaalin kilpailun haasteisiin.

Entä MITÄ nyt?

Lastenhoidon tarjonnalle on kaikkialla Euroopassa yleensä tyypillistä tarjonnan puute, kalleus, palvelujen huono saatavuus ja huono laatu sekä järjestelyjen sopimattomuus. Keskeinen poliittinen haaste onkin sellaisen lastenhoidon tukeminen kaikkialla Euroopassa, josta on hyötyä kaikille lapsille tasavertaisesti.

Lastenhoidon laatua ja saatavuutta parantavia aloitteita tarvitaan, ja niitä olisi tuettava sen varmistamiseksi, että iltapäivähoidolla tuetaan lasten persoonallista, emotionaalista ja kognitiivista kehitystä. Laadun parantaminen saa puolestaan vanhemmat vakuuttuneiksi siitä, että heidän lapsensa ovat hyvissä käsissä sillä aikaa kun he itse ovat töissä. Tämä lisää työvoiman määrää ja lujittaa kansantaloutta.

Lastenhoitopolitiikkaa olisi kehitettävä omana politiikan alanaan. Sosiaaliturvaa edistävällä poliittisella ohjelmalla voidaan varmistaa, että lastenhoitopolitiikkaa toteutetaan lasten ehdoilla.

Lisätietoja

Teresa Renehan, Information Liaison Officer: ter@eurofound.europa.eu

Keskeiset raportit

Employment developments in childcare services for school-age children

<http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef0632.htm>

Out-of-school care services for children living in disadvantaged areas

<http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef0752.htm>

Muita kehittämissäätiön julkaisuja

Kansalliset raportit ovat saatavilla osoitteesta

<http://www.eurofound.europa.eu/areas/labourmarket/childcare.htm>

Muita kehittämissäätiön julkaisuja

Tietoja lastenhoitoalan tulevaisuutta koskevasta toisesta

tutkimushankkeesta on saatavilla osoitteesta

<http://www.eurofound.europa.eu/emcc>

Lastenhoidon ja työmarkkinoiden yhteyttä käsitellään tutkimuksessa

Reconciliation of work and family life and collective bargaining in the

European Union: An analysis of EIRO articles

<http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef0606.htm>

Julkaisutoimisto

Publications.europa.eu

Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö

Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Ireland

Puhelin: (+353 1) 204 31 00

Sähköposti: postmaster@eurofound.europa.eu

WWW-sivusto: <http://www.eurofound.europa.eu>